1

— А далі? — запитало зимове ягня.

— А далі вівцематки повели ягнят від чоловіка із собачкою в безпечне місце. І знайшли… знайшли… — Хмарка, найвовнистіша овечка отари, й сама не знала продовження.

— Копицю сіна! — запропонувала Корделія, неабияка ідеалістка.

— Саме так, копицю сіна! — підтвердила Хмарка. — Тож вівцематки їли, а ягнята качалися в ній гуртом… і мовчали!

Вівці забекали від захвату. Повторювана знов і знов, історія про «мовчання ягнят» потроху змінювалася й щоразу трішки вигравала.

Пастушка Ребекка читала їм цю книжку нинішньої осені, коли листя вже пожовкло, але сонце було ще огрядне, наливчате й незахиріле. Досі вони й самі не могли пояснити, чому першими холодними, сріблястими осінніми ночами їм ставало від неї так моторошно. Лише Мопл-Кабасик, пам'ятливий гладун, і тепер пригадував, що в книжці, яку читала їм Ребекка на нагрітих сонцем сходинках пастушого фургона, ягнят майже не трапляло ся — а сіна й поготів.

Між ногами мела сніговиця, змерзлі кущі під огорожею пасовища тремтіли, а історія добігла кінця.

— А та копиця була велика? — спитала Гезер, яка через молодість не приймала, що історії ні сіло ні впало закінчуються.

— Дуже велика! — запевнила Хмарка. — Завбільшки як… як…

Вона роззирнулася в пошуках годящого порівняння. Як Гезер? Ні. За овечими мірками, Гезер була невеличкою. Мопл-Кабасик був більшим. І гладшим. Хоча фургон, який стояв посеред пасовища, переважав за розміром кожну з овець, стодола була навіть більшою, а найбільшим — старий дуб, який ріс недалеко від узлісся і скидав восени незліченні шурхітливі листки, гіркі та брунатні. Й оминати їх усі, пасучись, ставало сущою мукою.

Обіч пасовища лежали: зліва — фруктовий сад, а справа — козиний вигін, де великого не було нічогісінько. Тільки кози. Позаду обох пасовищ стояв ліс — чужий, шепітливий і занадто близький, попереду тягнувся двір із повітками, житловими будинками, камінами, що диміли, й людьми, що шуміли, а просто за ним — недалекий, сірий і громіздкий, мов гарбуз, — здіймався замок. Чудово видимий, бо пасовище дещо йшло під гору в протилежний бік.

— Завбільшки як замок! — тріумфально промовила Хмарка.

Вівці здивувалися. Замок і справді був величезний. Він мав шпилясту башту, багато вікон і щовечора надто заранння затуляв їм сонце. Тож копиця сіна натомість була б вельми бажаною.

Щось грюкнуло, й вівці злякалися.

Але потім зацікавлено повитягали шиї.

З фургона щось вилетіло. Знову!

Отара прийшла в рух. Віднедавна вильоти речей почастішали, й між них подекуди траплялися цікавинки.

Приміром, каструля лише трішки підгорілої вівсянки, кімнатна рослина, газета. Від кімнатної рослини овець обдуло. А газета смакувала тільки Кабасикові.

Сьогоднішні справи були непогані: на снігу перед вівцями лежав вовняний светр. Ребеччин. Той самий. Їхній улюблений. Єдиний зрозумілий їм одяг. Гарний, кольору натуральної вовни, грубий, пухнастий. І запашний. Вовняних светрів із невиразним овечим запахом є багато, але від цього пахло по-особливому: отарою, яка мешкала на березі моря, скубла солонуваті трави, трюхала піщаною землею, вдихала вітер, що прилинув із-далеку. А добре принюхавшись, можна було розрізнити навіть окремих особин: досвідчену й молочну вівцематку, смолистого барана й сухорляву, кошлату вівцю, яка пасе задніх. Від цього віяло кульбабою, і сонцем, і криками чайок.

Овечки втягували вовнисті пахощі светра й зітхали, сумуючи за старим пасовищем в Ірландії, за широчінню й сірим муркотом моря, за кручами, берегом, чайками й навіть за вітром. Адже стало зрозуміло: це *він* має мандрувати, а отара — залишатися вдома.

Двері фургона відчинилися, й сходинками прочвалала донизу пастушка Ребекка — дрібним, гнівним кроком, підібгавши вуста. Вона підібрала светр зі снігу, чим раптово поклала край цьому нюховому бенкетові.

— Годі! — бурмотіла Ребекка, грізно суплячи брови й витрушуючи з вовняного плетива снігові кришталики. — Годі! Вона вилетить! Цього разу вилетить!

Але вівці-то знали… З пастушого фургона вилітало що завгодно, але не *вона*, яка взагалі рухалася мало, хоча й приголомшливо швидко. Вони навіть сумнівалися, чи пролізла б вона у фургонне вікно.

Ребекка, вочевидь, теж сумнівалася. Й опустивши очі на свій светр, глибоко зітхнула.

За молочним склом пастушого фургона з'явилося обличчя, напрочуд брезкле й широке, та несхвально задивилося на пастушку й овець унизу.

Ребекка на нього не глянула. А от вівці заінтриговано витріщились у відповідь. Потім лице знову зникло, й натомість відчинилися двері фургона. Але з них ніхто не з'явився.

— Щоб я більше не бачила в себе в домі цієї смердючої речі! — прорепетувало з фургона.

Ребекка зробила глибокий вдих.

— Це не дім, — сказала вона тихо та грізно. — Й аж ніяк не *твій*. Це пастуший фургон. *Мій* пастуший фургон. А від светра не смердить, а пахне вівцями! Для мокрої вовни це нормально. Вівці теж пахнуть вівцями, коли намокають! Вівці не можуть не пахнути вівцями!

— Правильно! — бекнула Мод.

— Правильно! — підхопили решта. Мод мала найгостріший нюх у всій отарі й зналася на запахах.

Із фургона повіяло крижаною мовчанкою.

— І вони не смердять! — просичала Ребекка. — Смердять тут тільки твої…

Вона змовкла й знову зітхнула.

— Пляшечки! — бекнула Гезер.

— Пудри! — бекнула Корделія.

— І кози! — докинула Мод для повноти.

Вівці відчували, як мовчанка у фургоні згущується в темну хмарину. Й та хмарина міркує.

— То й що? — звереснула вона зрештою. — Про мене, хай пахнуть! Стоять і пахнуть хоч цілими днями! Там, зовні! А не тут, усередині, де вівцям шукати нічого!

— Правильно! — бекнув сер Річфілд, колишній вожак і великий прихильник порядку. А от решта мовчали. Адже внутрішність пастушого фургона з усіма його запахами корму й кімнатними рослинами їх таки зацікавила б.

— Ну справді, Ребо. Трішки гігієни! — мовив голос, цього разу по-материнському лагідно.

Гігієна. Звучало непогано. Чимось схоже на свіжу, зелену, глянсувату траву.

— Гігієна! — схвально забекали вівці. Всі, крім нинішнього вожака, Отелло, — чорного, як вороняче крило. Його юність минула в зоопарку, де він бачив здалеку — а насамперед нюхав — кількох гігієн. І тепер розумів: підстав для захвату немає. Анінайменших.

Ребекка опустила руки, й рукав светра, який вона саме ретельно обтрусила, знову впав у сніг. Розгубленим виглядом вона трішки скидалася на молодого баранчика, який не знає, нападати йому чи тікати.

— Нападай! — бекнув Рамзес, і сам молодий баранчик, який здебільшого вирішував утікати.

Ребекка наставила лоба, притиснула светр до грудей і набичилася. До бика їй було далеченько. Але якщо вона хотіла, то набичитися могла непогано.

— Це мій фургон. І мої вівці. І мій светр. І пахнути вівцями тут можна й без твого дозволу. І твої поради мені не потрібні. Я успадкувала все це від тата, бо він мені довіряв. І знаєш що: я справляюся цілком непогано!

Вівці відчули, як у фургоні щось змінюється: хмарина розпливається, світліє, зволожується. А потім із неї полився дощ.

— Твій та-а-ато! — шепнула Гезер на вухо Лейн.

— Твій та-а-ато! — простогнало з фургона.

— Ну, почалося. Чудова робота, Ребекко! — пробурмотіла пастушка.

У фургоні глибоко зітхнули, а відтак у дверях з'явилася жінка. Враження було таке, наче вона не просто стояла, а присмокталася до пройми з грацією слимака — ошатного, брунатного, лискучого. З її очей текла вода й розмивала обличчя.

Вівці занепокоєно перезирнулися.

Достоту таким само дивним і мокрим від зливи вони побачили це обличчя й уперше.

Відтоді вівці встигли переконатися, що вона й принесла той дощ — може, в сумочці кольору морської хвилі, може, в блискучій металевій валізці, а може, в кишенях свого бездоганного плаща. Дощ був її союзником, іще коли вона постукала у двері фургона, — дощ і саморобний вершковий лікер.

Ребекка відчинила, і з носійки дощу сипонули, барабанячи, слова: туга, донька, ну й глушина, відтепер я літатиму лише першим класом, донька, клопіт, тільки на свята, здаєшся худющою, а добренького вершкового лікеру я також привезла.

У Ребекки опустилися руки.

— Мамо!

Пролунало це не зовсім запрошувально, а проте жінка й дощ залишилися. Доти його не було цілу осінь — хіба грозова злива, від якої заквакали ощасливлені жаби в замковому рову. А так ні.

Але відтоді задощило. У стодолі крапало.

Під ногами стало грузько й слизько — а надто внизу, біля годівниці. Комбікорм відвологнув. Струмочок на пасовищі побурів і збурився, а Мопл-Кабасик, пасучись, упав зі схилу.

Panta rhei[1], мекали кози за огорожею.

Спочатку пішов дощ. Тоді сніг. Тоді з вікна вилетів вершковий лікер. Тоді інші речі. Деякі повертала з вигнання Ребекка, деякі мама, деякі ніхто не повертав. А Мопл з'їв газету й бачив уві сні людину з лисячою головою.

Усе це було якось пов'язане — але вівці не розуміли як.

— Тато тут ні до чого, — сказала Ребекка вже лагідно й натягнула вовняний светр. — Це суто між тобою і мною. Ти тут у гостях, і я хочу, щоб ти поводилася як гостя. От і все. Окей?

— Окей, — хлипнула з дверей мама й промокнула очі білою хустинкою.

— Окей! — бекнули вівці, знаючи, що буде далі: цигарки. Мама куритиме на сходинках фургона, а Ребекка — трохи далі, вище схилом і спираючись на шафу, яка незрозумілим та й непоясненним чином стояла під старим дубом.

Дим і мовчанка.

Вівці теж мовчали й, розгрібаючи сніг, скубли розмоклу зимову траву — чи принаймні вдавали. Всі чекали того, що от-от мало статися, — навряд чи видимого, зате дуже добре вловлюваного нюхом.

На пасовищі був чужинець. Він жив тут іще до них — не на овечому вигоні, а в яблуневому саду й на тісному лужку між вигоном та узліссям. А нині оселився з ними й днями отирався біля огорожі.

Щоразу як Ребекка, пускаючи дим, спиралася на шафу, той чужинець ціпенів. Не вів нічим — ні вухом, ні повікою, ні навіть кінчиком хвоста. Але тхнув. Тхнув чистою, сліпою панікою. Мов ягня, яке тікає вересовищем

[1] Все тече [все змінюється] *(грецьк.)*